

Makale Türü/Article Type: Araştırma Makalesi/Research Article

Girişimcilerin Sektör ve Girişim Türü Tercihlerinin Hayatta Kalma Oranlarına Etkisi: İkincil Veriler Işığında Değerlendirme

The Effect of Entrepreneurs' Sector and Enterprise Type Preferences on Survival Rates: Evaluation in the Light of Secondary Data

Ayhan TERZİBAŞ¹

Öz

Bu çalışmada temel amaç, Türkiye'deki girişimcilerin girişimde bulunacağı sektör ve hukuki yapısına göre girişim türü ile ilgili tercihlerinin, kurduğu girişimin hayatta kalma oranını ne yönde etkileyeceği ile ilgili değerlendirme yapmaktır. Bununla birlikte yeni girişimler için bir veri kaynağı oluşturmak ve kurulacak girişimlerle ilgili öneriler sunmak amaçlanmaktadır. Araştırmada tanımlayıcı ve açıklayıcı araştırma yöntemi kullanılmıştır. Veri toplama yöntemi olarak, doküman/kayıt incelemesi yapılmıştır. Çalışmada evrenin tamamını kapsayan Türkiye'de yayınlanan verilerin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bunun için, 2016 ile 2022 yılları arasında Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) ve Ticaret Bakanlığı'nın yayınladığı resmi veriler kullanılmıştır. Çalışmanın bulgularına göre 2016-2022 yılları arasında girişimlerin hayatta kalma oranının en yüksek olduğu sektör diğer hizmet faaliyetleri sektörü, en düşük olduğu sektör ise elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörüdür. Ayrıca bulgulara göre kurulan-kapanan girişim oranı en düşük olan tür limited şirkettir. Girişimcilerin kuracağı yeni girişimlerde sektör seçiminde doğru tercih yapmaları, girişimlerinin hayatta kalma oranlarını arttıracaktır. Ayrıca girişimcilerin yeni girişimleri için seçecekleri girişim türü de hayatta kalma oranlarını etkileyecektir.

Anahtar Kelimeler: Girişim, Girişimlerde Hayatta Kalma, Girişimci Tercihi, Ticari Girişim Türleri

Abstract

The main purpose of this study is to evaluate how the preferences of the entrepreneurs in Turkey regarding the type of enterprise according to the sector and legal structure of the enterprise will affect the survival rate of the enterprise they have established. In addition, it is aimed to create a data source for new ventures and to offer suggestions about the ventures to be established. In this study, descriptive and explanatory research method was used. As a data collection method, document/record analysis was carried out. In the study, it was aimed to evaluate the data published in Turkey covering the entire universe. For this, official data published by the Turkish Statistical

¹ **Sorumlu Yazar:** Öğr. Gör. Dr. Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Yeniçağa Yaşar Çelik M.Y.O. Dış Ticaret Bölümü, Bolu, Türkiye, ayhan.terzibas@ibu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-9738-5917>

Bu Yayına Atıfta Bulunmak için/Cite as:

Terzibas, A. (2023). Girişimcilerin Sektör ve Girişim Türü Tercihlerinin Hayatta Kalma Oranlarına Etkisi: İkincil Veriler Işığında Değerlendirme. *Sosyal Bilimlerde Nicel Araştırmalar Dergisi*, 3(1), 55-76

Institute (TUIK), the Union of Chambers and Commodity Exchanges of Turkey (TOBB) and the Ministry of Commerce between 2016 and 2022 were used. According to the findings of the study, the sector with the highest survival rate of enterprises between the years 2016-2022 is the other service activities sector, and the sector with the lowest is the electricity, gas, steam and air conditioning production and distribution sector. In addition, according to the findings, the type with the lowest rate of established-closed venture is the Limited Company. Entrepreneurs' making the right choice in choosing the sector in their new ventures will increase the survival rates of their ventures. In addition, the type of venture that entrepreneurs will choose for their new ventures will also affect their survival rates.

Keywords: Venture, Survival in Startups, Entrepreneur Preference, Types of Commercial Enterprises

1. Giriş

Girişimler, varlıkları ile toplumun mal ve hizmet ihtiyaçlarını karşılayan, sahiplerine, çalışanlarına ve yatırımcılarına maddi, manevi faydalar sağlayan, teknoloji ve bilimin gelişmesine hem destek hem de sebep olan ekonomik birimlerdir. Günlük kullanımda girişim kavramı genellikle bir işletmeyi tanımlamak amacıyla kullanılır. Girişimci açısından değerlendirildiğinde, sahip veya ortak olunan işletme yada bir fayda sağlamak üzere ortaya çıkarılan yapı bir girişimdir (Terzibaş vd., 2023, s. 8).

Kâr amacıyla mal ve hizmet üretmek için kurulan, hukuki ve finansal kişiliğe sahip bir örgüt olarak tanımlanan (Özdevecioğlu ve Karaca, 2015, s. 13) girişim, ekonomi içinde oynadığı rolden dolayı önemli aktörlerdendir. Ülkelerin sosyal ve ekonomik kalkınmasında girişimlerin üstlendiği sorumluluklar, girişimlerin ekonomiler için önemli unsurlar olduğunun yaygın olarak kabul görmesine neden olmuştur (Alvarez vd., 2011, s. 121). Girişimlerin üstlendiği sorumlulukları yerine getirmesi, beklenen sosyal ve ekonomik faydaları sağlayabilmesi için belli bir düzeyde başarılı olması gerekir. Girişimlerde başarı göreceli bir kavramdır ve performans, karlılık, verimlilik, yatırım geri dönüş süresi, hayatta kalma süresi, çalışan sayısı, pazar payı gibi birçok farklı kriter ile değerlendirilir. Simpson vd. (2012, s. 212) başarının, bazıları için kritik önem taşıyabilecek hedeflere ulaşılma veya aşılma derecesiyle ilgili olabileceğini belirtmiştir.

Bu araştırmada girişimcilerin sektör seçimi ve girişim türü tercihlerinin girişimlerde başarı kriterlerinden olan, hayatta kalma üzerindeki etkisi üzerinde durulmuştur. Girişimcilerin, girişimcilik faaliyeti sırasında tercih yapması gereken birçok konu vardır. Bu konulardan biri sektör seçimi, diğeri de girişimin hukuki yapısıdır. Türkiye’de ticari girişim türleri, anonim şirket (A.Ş.), limited şirket (Ltd. Şti.), kolektif şirket (Koll. Şti.), komandit şirket (Kom.Şti), kooperatif (Koop.) ve gerçek kişi ticari işletmeleri olarak sınıflandırılmıştır. Girişimciler Türkiye’de işletme kurarken, ortaya çıkaracakları yapı bu yapılardan biri olmak zorundadır. Bu hukuki yapıların, girişimciye maliyet, işlem kolaylığı vergi oranları, destek ve teşviklerden yararlanma gibi konularda sağladığı avantaj ve dezavantajlar vardır. Girişimci yapacağı tercihle girişimin yapısı ve içinde bulunan sektöre en uygun girişim türünü seçmelidir. Bu çalışmanın amaçlarından biri, seçilen girişim türlerinden hangisinin hayatta kalma oranının daha yüksek olduğunu belirlemektir.

Girişimciler için sektör seçimi önemli bir konudur. Sektörler ve faaliyet alanları girişimler için bazı fırsat ve tehditleri içinde barındırır. Dolayısıyla girişimci, seçtiği sektör ile girişimini bazı fırsat ve tehditlerle karşı karşıya bırakır. Ekonomik soruların istatistiksel analizleri, araştırılan konularla ilgili doğru ve eksiksiz bilgi elde etmek için güvenilir verilere dayanmalıdır. Araştırma soruları sıklıkla belirli endüstriyel sektörlerdeki ilgili yönler atıfta bulunur. Bu nedenle bu alandaki analizler seçilen endüstriyel dallar veya sektörler için verileri kullanır. Küreselleşen dünyada, ekonomik faaliyetler giderek daha uluslararası hale gelmiş, uluslararası analizler ve karşılaştırmalar yapabilmek için önceki ulusal istatistiklerin birbirlerine uyumlu hale getirilmesi gerekliliği ortaya çıkmıştır. Sektör sınıflandırmaları belirli kriterlere göre yapılmaktadır. Türkiye’de, Avrupa Birliği İstatistik Ofisi (Eurostat) tarafından geliştirilmiş sınıflandırma kullanılmaktadır. Avrupa’da, ülkelerin kullandığı ulusal istatistiklerin birbirlerine uyumlu hale getirilmesi için Eurostat 1970’lerden itibaren çalışmalar yürütmeye başlamıştır. Avrupa’da ekonomik faaliyetlere ilişkin verilerin birbiri ile uyumlu olacak şekilde toplanması ve işlenmesine temel oluşturmak için Eurostat tarafından, Avrupa topluluğundaki ekonomik faaliyetlerin istatistiksel sınıflandırmaları (Nomenclature statistique des activités économiques dans la Communauté européenne, NACE) sistemi geliştirilmiştir (Schnabl ve Zenker, 2013, s. 1).

Avrupa haricinde, uluslararası düzeylerde çeşitli istatistiksel sınıflandırma sistemleri mevcuttur. Bu istatistiksel sınıflandırma sistemleri, dönüşüm tabloları aracılığıyla birbirlerine uyumlu şekilde dönüştürülebilmekte ve kullanılabilir. Dolayısıyla NACE, entegre bir istatistiksel sınıflandırma sisteminin parçasıdır (Eurostat 2008, s. 13). Sektörlerin, ekonomik faaliyetlerin ve ürünlerin sınıflandırmaları istatistik kurumları tarafından periyodik olarak revize edilmektedir. Eurostat, NACE sınıflandırma sisteminin ilk sürümü olan NACE 1’i 1993’te tanıtmış ve kullanmaya başlamıştır. Aralık 2006’da kabul edilen ve 1 Ocak 2008’den itibaren kullanılan NACE Rev. 2 ise revize edilen ve günümüzde kullanılmakta olan sürümüdür (Perani ve Cirillo, 2015). Türkiye’de de sektörlerin ve ekonomik faaliyetlerin sınıflandırılmasında NACE Rev. 2 sistemi kullanılmaktadır.

Bu araştırmada, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) ve Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği’nin (TOBB) yayınladığı 2016-2022 yılları arası veriler toplanmış ve girişimcilerin sektör ve girişim türü seçimleri saptanmaya çalışılmıştır. Ayrıca bu girişim türleri ve sektörlerde faaliyet gösteren girişimlerin ölüm oranı ve hayatta kalma oranları belirlenmeye çalışılmıştır. Bu şekilde hangi girişim türleri ve sektörlerde girişimlerin hayatta kalma oranlarının fazla olduğu, hangi girişim türleri ve sektörlerde ölüm oranlarının daha fazla olduğu belirlenip öneriler sunulacaktır.

Bu amaçlar doğrultusunda girişimlerde hayatta kalma ile ilgili literatür taraması yapılmış ve ikinci bölümde sunulmuştur. Üçüncü bölümde çalışmanın yöntemi ve nasıl yürütüldüğü ile ilgili bilgi verilmiştir. Toplanan istatistiklerden hesaplamalar yapılarak elde edilen veriler dördüncü bölümde “Bulgular” başlığında açıklanmıştır. Son bölüm olan beşinci bölümde çalışmada elde edilen sonuçlar ve geliştirilen öneriler sunulmuştur.

2. Literatür

Girişimlerde başarı ve performans, akademisyenlerin, araştırmacıların, girişimcilerin, yöneticilerin ve yatırımcıların ilgisini çeken konulardandır. Girişimin başarısından bahsedildiğinde, girişim için kritik önem taşıyabilecek hedeflere ulaşılma veya aşılma derecesi söz konusu olur (Terzibaş vd., 2023, s. 35). İşletme başarısı çalışmasında sıklıkla benimsenen teorik çerçeve, örgütsel performanstır (Venkatraman ve Ramanujam, 1986, s. 802). Bazı düşünürler, karlılık, verimlilik, maliyetler, üretkenlik, satışlardaki artış, sermaye getiri oranı, yatırım geri dönüşü ve pazar payındaki artış gibi unsurları finansal performans ölçütleri olarak belirtmişlerdir (Ghalayini ve Noble, 1996; Honig, 1998; Perren, 2000). Stivers ve diğerleri (1998, s. 45), müşteri hizmetleri, pazar performansı, yenilik, hedefe ulaşma ve çalışan katılımını finansal olmayan performans ölçütleri olarak beş grupta sınıflandırmıştır. Bu ölçütlerin yanı sıra girişimin hayatta kalması da performans ölçütü olarak kabul edilmektedir (Audretsch vd., 1999, s. 11).

2.1. Girişimlerde Hayatta Kalma

Girişimlerde hayatta kalma birçok araştırmacının üzerinde çalışmalar yaptığı bir konudur. İşletmelerin hayatta kalma oranı ve olasılığına etki eden birçok unsur son on yıllardır Türkiye ve Dünya’da araştırılan konular arasındadır. Bu çalışmaların bir bölümü ve elde edilen sonuçlar taranarak aşağıda sunulmuştur.

Preisendorfer ve diğerleri (1989) yürüttükleri çalışmada, 1980 ve 1984 yılları arasında kurulan 100.000'den fazla Batı Alman firması için girişim hayatta kalma becerisinin işletme yaşıyla birlikte artma eğiliminde olduğunu bulmuşlardır.

Audretsch (1991) 1976 yılında kurulan 11.000'den fazla girişimin hayatta kalma oranlarını incelediği çalışmasında, küçük firmaların yenilikçi davranışına elverişli teknoloji ve bilgi koşulları sunan sektörlerin, yeni girişimlerin hayatta kalmasını desteklediği sonucuna varmıştır. Audretsch ve Mahmood (1995), hem sahiplik yapısının hem de başlangıç büyüklüğünün, hayatta kalma olasılığını önemli ölçüde şekillendirebileceğini saptamışlardır.

Cooper ve diğerleri (1994) girişimcilerin yeni girişim kurarken sahip olduğu bazı kaynakların, kurdukları girişimin başarısına etkisini inceledikleri araştırmalarında, girişimcinin insan sermayesinin, girişimin hayatta kalma olasılığı ile pozitif yönlü ve anlamlı ilişkisi olduğunu öne sürmüşlerdir.

Holtz-Eakin ve diğerleri (1994), araştırmalarında, neden bazı bireylerin girişimci olarak hayatta kalırken diğerlerinin kalamadığını incelemişlerdir. Araştırmanın sonuçlarına göre, likidite kısıtlamaları, girişimlerin hayatta kalma olasılığı üzerinde gözle görülür bir etkiye sahiptir.

Mata ve diğerleri (1995), yeni girişimlerin uzun ömürlülüğünü inceledikleri çalışma sonucunda, yeni girişimlerin, büyüyen endüstrileri veya çok az giriş yapılan endüstrileri tercih etmeleri durumunda, hayatta kalma olasılıklarının daha yüksek olduğunu ortaya çıkarmışlardır.

Audretsch ve diğerleri (1999), 13 endüstriyel sektörden 9'unda başlangıç büyüklüğünün hayatta kalmayla pozitif ilişkili olduğunu ve yalnızca üç sektörde çok az anlamlı olduğunu belirtmişlerdir. Agarwal ve Audretsch'in (2001) yürüttükleri araştırma sonucunda elde ettiği ampirik kanıtlar ise, firma büyüklüğü ile hayatta kalma olasılığı arasındaki ilişkinin teknoloji ve endüstri yaşam döngüsünün aşaması tarafından şekillendirildiğini göstermektedir.

Kümelenmenin Kanada'daki bilgi teknolojisi (BT) firmalarının büyümesi ve hayatta kalması üzerindeki etkilerini, büyüme oranlarını ve hayatta kalma oranlarını belirleyebilecek firmaya özgü faktörlerini inceleyen Globerman ve diğerleri (2005), bölgesel ve büyükşehir düzeylerindeki yığılmanın büyüme oranlarını veya hayatta kalma olasılığını etkilemediğini belirtmişlerdir.

Caliendo ve diğerleri (2010) çalışmalarında, girişimcilerin risk tutumlarının, girişimlerin hayatta kalma sürelerine etkisini incelemişlerdir. Ampirik sonuçlar, risk tutumları orta aralıkta olan kişilerin, özellikle düşük veya yüksek risk tutumları olan kişilere göre girişimci olarak önemli ölçüde daha uzun süre hayatta kaldıklarını doğrulamaktadır.

Huggins ve diğerleri (2017) bir bölgedeki girişimler için hayatta kalma modellerine ilişkin verilere dayanarak, bölgesel üç unsurun kısmen de olsa, girişimlerin hayatta kalma oranını açıkladığını bulmuşlardır. Bu üç bölgesel unsur, beşeri sermaye, girişimcilerin deneyimi ve aynı zamanda onların büyüme motivasyonudur.

Sungur (2014), çalışmasında, Türkiye'de de işletme kuluçkaları olarak uygulanmakta olan İş Geliştirme Merkezleri'nde (İŞGEM) kiracı firmalar arasındaki işbirliği ve ağbağlaşma faaliyetlerinin hayatta kalma üzerindeki etkisi araştırmıştır. Çalışma sonucunda, işbirliği içerisinde olan firmalar ile işbirliği içerisinde olmayan firmaların hayatta kalma olasılıkları arasında önemli farklılıklar olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Fayganlıoğlu (2019) makalesinin sonuçlarına göre, girişimlerde örtük bilginin, yenilikçiliğin yoğun olarak hissedildiği sektörlerde girişimlerin hayatta kalmasının ciddi bir kistası olduğunu ileri sürmüştür.

Vedula ve Kim (2019), Amerika Birleşik Devletleri'nde yürüttükleri çalışmada bir bölgenin girişimcilik ekosisteminin kalitesinin, girişimin hayatta kalması için ne ölçüde önemli olduğunu incelemiştir. Çalışmanın bulguları, destekleyici girişimcilik kültürü, finansmana erişim, mevcut insan sermayesi, yenilikçilik kapasitesi ve resmi kuruluşların desteğinin daha kaliteli olduğu ekosistemlerin, girişimleri hayatta tuttuğunu, daha zayıf ekosistemlerdeki girişimlerin ise ortadan kaybolma ve başarısız olma olasılığının daha yüksek olduğunu doğrulamıştır.

Çubukçu (2023), asırlık işletmelerin uzun ömürlülüğünü incelediği makalesinde, Türkiye'de en uzun süredir hayatta kalmayı başarmış işletmelerin misyon, vizyon ifadeleri ve değerlerinde bazı ortak ifadelerin kullanıldığı tespit etmiştir. Asırlık işletmelerin vizyon, misyon ifadeleri ve değerlerine en çok yansıyan ve kullanılan kavramlar sırasıyla: kalite, yenilikçilik ve global lider dünya markası olmuştur.

3. Yöntem

Araştırmada tanımlayıcı ve açıklayıcı araştırma yöntemi kullanılmıştır. Veri toplama yöntemi olarak, doküman/kayıt incelemesi yapılmıştır. Bu makalede 2016-2022 yılları arasında Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) ve Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) tarafından yayınlanan veriler kullanılmış ve girişimcilerin sektör ve girişim türü seçimleri saptanmaya çalışılmıştır. Ayrıca bu girişim türleri ve sektörlerde faaliyet gösteren girişimlerin ölüm oranı ve hayatta kalma oranları belirlenmeye çalışılmıştır. Çalışmada Türkiye’de yayınlanan verilerin değerlendirilmesi amaçlandığı için evrenin tamamını kapsayan, 2016 ile 2022 yılları arasını kapsayan sektör verileri çalışmaya katılmıştır. Ayrıca girişim türleri ile değerlendirme yapabilmek için TÜİK, TOBB ve Ticaret Bakanlığı’nın 2016-2022 yılları arası ile ilgili yayınladığı veriler kullanılmıştır. Çalışma 2023 yılı içinde yapılmış ve 2023 Haziran ayına kadar yayınlanmış verilerle hazırlanmıştır.

Bu çalışmayı gerçekleştirmek ve güvenilirliği arttırmak amacıyla sadece Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Türkiye İstatistik Kurumu ve Türkiye Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı tarafından yayınlanan resmi veriler toplanmıştır. Elde edilen veriler istatistiki hesaplamalara tabi tutulmuş, sonuçlar değerlendirilmiş ve bulgular elde edilerek sonuç ve öneriler geliştirilmiştir. Ayrıca çalışmanın güvenilirliğini arttırmak için bir anlık değil yedi yıllık verilerin ortalamaları hesaplanarak kullanılmıştır.

Araştırmayı gerçekleştirme sürecinde aşağıda sunulan sorular cevaplandırılmaya çalışılmıştır.

Araştırma Sorusu 1: 2016-2022 yılları arasında Türkiye’de en fazla kurulan girişim türü hangisidir?

Araştırma Sorusu 2: 2016-2022 yılları arasında Türkiye’de en fazla kapatılan girişim türü hangisidir?

Araştırma Sorusu 3: 2016-2022 yılları arasında Türkiye’de hayatta kalma oranı en fazla olan üç girişim türü hangileridir?

Araştırma Sorusu 4: 2016-2022 yılları arasında Türkiye’deki girişimcilerin en çok tercih ettiği beş ekonomik faaliyet alanı (sektör) hangileridir?

Araştırma Sorusu 5: 2016-2022 yılları arasında Türkiye’de en fazla girişimin kapatıldığı beş sektör hangileridir?

Araştırma Sorusu 6: 2016-2022 yılları arasında Türkiye’deki girişimlerin hayatta kalma oranı en fazla olan beş sektör hangileridir?

Araştırma Sorusu 7: 2016-2022 yılları arasında Türkiye’deki girişimlerin hayatta kalma oranının en düşük olduğu beş sektör hangileridir?

4. Bulgular

Türkiye’deki yeni girişim sayılarının girişim türlerine göre dağılımını elde etmek için TOBB’un yayınladığı veriler kullanılmıştır. Yeni girişimlerin tam sayısının

hesaplanabilmesi için tür değişikliği yaparak hukuki yapısını değiştiren girişimleri, yeni girişim sayılarından çıkararak net yeni girişim sayıları elde edilmiştir. Elde edilen verilerle hazırlanan Tablo 1’de hukuki yapılarına göre kurulan girişim istatistikleri verilmiştir.

Tablo 1. Tür Değişikliği (TD) Dâhil Hukuki Yapılarına Göre Kurulan Girişim İstatistikleri

Yıl	Anonim	Limited	Kolektif	Komandit	Koop.	Gerçek Kişi Ticari İşletmeleri	TD Hariç Toplam Kurulan
2016	12.247+ 1791 (TD)	51.449+ 54 (TD)	14	0	771	41.972*	106.453
2017	10.843+ 1.982 (TD)	58.519+ 1.513 (TD)	12+ 1 (TD)	1	911+ 1 (TD)	44.076+ 161 (TD)	114.362
2018	10.103+ 1.894 (TD)	71.309+ 1.959 (TD)	11	3	1.070	34.904+ 207 (TD)	117.400
2019	9.743+ 1.704 (TD)	70.633+ 2.008 (TD)	14	0	1.161	24.166+ 293 (TD)	105.717
2020	12.159+ 1.887 (TD)	84.485+ 2773 (TD)	14	0	1.476	30.632+ 404 (TD)	128.766
2021	12.707+ 1923 (TD)	92.211+ 2.830 (TD)	24	0	1.428+ 2 (TD)	27.093+ 460 (TD)	133.463
2022	15.448+ 2.350 (TD)	118.338+ 4.071 (TD)	21	1	1.984+ 1 (TD)	26.709 + 388 (TD)	162.501
Toplam	83.250	546.944	110	5	8.801	229.552	868.662

* 2016 yılında gerçek kişi ticari işletmelerinin tür değişiklikleri yayınlanmamıştır.

Kaynak: TOBB, (2023). Kurulan, kapanan şirket istatistikleri (2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023)

Tablo 1’de 2016-2022 yılları arasında kurulan girişim türleri ve tür değişiklikleri sunulmuştur. Kurulan girişim sayılarına bakıldığında girişimciler hukuki yapıları bakımından 2016-2022 yılları arasında en çok limited şirketini tercih etmişlerdir. Bu dönemde, tüm girişimlerin %63’ü limited şirketi olarak kurulmuştur. Sabit vergi oranları ve kurumsal yapıya uygunluğu gibi avantajları, bu türün tercih edilmesinin nedeni olabilir. Tüm girişimlerin %26,4’ü gerçek kişi ticari işletme, %9,6’sı anonim şirket, %1’i kooperatiflerden oluşmaktadır. Kolektif ve komandit şirket türleri %0,01 civarında tercih edilmiştir.

Araştırma sorusu 1’de, 2016-2022 yılları arasında Türkiye’de en fazla kurulan girişim türünün hangisi olduğu sorulmuştur. Tablo 1’e göre Araştırma sorusu 1’in cevabı tüm girişim türleri içinde %63 oran ve 546.944 adetle limited şirketlerdir.

Türkiye’deki kapanan girişim sayılarını elde etmek için yine TOBB’un yayınladığı veriler kullanılmıştır. Kapatılan girişim sayısının tam olarak hesaplanabilmesi için tür değişikliği yaparak hukuki yapısını değiştiren girişimleri, kapanan girişim sayılarından çıkarıp net kapanan girişim sayıları elde edilmiştir. Elde edilen verilerle hazırlanan Tablo 2’de hukuki yapılarına göre kapanan girişim istatistikleri verilmiştir.

Tablo 2. Tür Değişikliği (TD) Dâhil Hukuki Yapılarına Göre Kapanan Girişim İstatistikleri

Yıl	Anonim	Limited	Kolektif	Komandit	Koop.	Gerçek Kişi Ticari İşletmeleri	TD Hariç Toplam Kapanan
2016	2.270+ 30 (TD)	8.683+ 1774 (TD)	81+ 36 (TD)	2+ 3 (TD)	1.290+ 2 (TD)	19610*	31.936
2017	2.241+ 81 (TD)	9.329+ 1.798 (TD)	61+ 4 (TD)	1+ 2 (TD)	1.180+ 4 (TD)	16.263+ 1.741 (TD)	29.075
2018	2.342+ 94 (TD)	8.413+ 1.654 (TD)	32+ 25 (TD)	4	1.024+ 5 (TD)	16.694+ 2.282 (TD)	28.509
2019	2.450+ 106 (TD)	9.036+ 1.548 (TD)	30+ 25 (TD)	2 (TD)	847+ 6 (TD)	16.726+ 2.318 (TD)	29.089
2020	2.702+ 130 (TD)	10.662+ 1.811 (TD)	26+ 34 (TD)	1 (TD)	580+ 3 (TD)	21.049+ 3.085 (TD)	35.019
2021	2.714+ 185 (TD)	11.287+ 1.995 (TD)	2+ 31 (TD)	7+ 1 (TD)	957+ 5 (TD)	18.173+ 2.998 (TD)	33.140
2022	3.351+ 193 (TD)	17.312+ 2.261 (TD)	23+ 28 (TD)	2 (TD)	1.122+ 11 (TD)	18.033+ 4.315 (TD)	39.841
Toplam	18.070	74.722	255	14	7.000	126.548	226.609

* 2016 yılında gerçek kişi ticari işletmelerinin tür değişiklikleri yayınlanmamıştır.

Kaynak: TOBB, (2023). Kurulan, kapanan şirket istatistikleri (2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023)

Tablo 2’de 2016-2022 yılları arasında kapatılan girişim türleri ve tür değişiklikleri sunulmuştur. Tablo 2’de görüldüğü üzere 2016-2022 yılları arasında en fazla kapatılan girişim türü 126.548 adetle gerçek kişi ticari işletmeleridir. Bu veri “2016-2022 yılları arasında Türkiye’de en fazla kapatılan girişim türü hangisidir?” ifadesini içeren Araştırma sorusu 2’yi de cevaplandırmaktadır. Kapatılan girişim türü olarak Gerçek kişi ticari işletmelerinin çıkması, hayatta kalma oranının düşük olduğunu göstermemektedir. En fazla kapatılan tür çıkmasının nedeni toplam sayısının fazlalığı da olabilir. Daha net bir bulgu elde edebilmek için kapanan girişim türlerinin, kurulan girişim türlerine oranının hesaplanması faydalı olacaktır. Girişimlerin, tercih edilen hukuki yapıya göre hayatta kalma oranını değerlendirebilmek için, kurulan-kapanan girişim oranları hesaplanarak Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3. Tür Değişikliği (TD) Hariç Hukuki Yapılarına Göre Kapanan/Kurulan Girişim Oranları

Yıl	Anonim	Limited	Kolektif	Komandit	Koop.	Gerçek Kişi Ticari İşletmeleri
2016	%18,5	%16,9	%578	%-	%167	%47
2017	%20,7	%15,9	%508	%100	%130	%37
2018	%23,7	%11,8	%290	%133	%96	%48
2019	%25,1	%12,8	%214	%-	%73	%69
2020	%22,2	%12,6	%186	%-	%39,3	%69
2021	%21,4	%12,2	%08	%-	%67	%67
2022	%21,7	%14,6	%109	%-	%56,5	%68
7 Yıl Toplamının Ortalaması	%21,7	%13,7	%232	-	%79,5	%55

Kaynak: TOBB, (2023). Kurulan, kapanan şirket istatistikleri (2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023)

Tablo 3’te 2016-2022 yılları arasında girişim türlerinin ortalama kapanma oranları sunulmuştur. Kapanma oranlarının düşük olduğu girişim türlerinin hayatta kalma oranlarının yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Tablo 3’teki verilere göre kurulan-kapanan girişim oranı en düşük olan tür limited şirkettir. Toplam sayısı artarken oransal olarak en az kapanış limited şirketlerinde izlenmektedir. Limited şirketlerde ortalama olarak açılan her 100 yeni girişime karşılık 14 girişim kapanmıştır. Bu oran anonim şirketlerde %21,7, gerçek kişi ticari işletmelerinde %55, kooperatiflerde %79,5, kolektif şirketlerde %232 çıkmıştır. Kolektif şirketler zamanla daha az tercih edilir hale geldiği için kurulan kolektif şirket sayısı kapanan kolektif şirket sayısından çok daha azdır. 2016-2022 arasında 110 kolektif şirket kurulmuşken mevcut kolektif şirketlerden 255’i kapatılmıştır. Bu nedenle kurulan-kapanan kolektif şirket oranı ortalama %232 çıkmıştır. Komandit şirketlerde bazı yıllarda hiç yeni girişim olmamış, bazı yıllarda ise kapatılan girişim olmamıştır.

Araştırma sorusu 3, “2016-2022 yılları arasında Türkiye’de hayatta kalma oranı en fazla olan üç girişim türü hangileridir?” ifadesiyle oluşturulmuştur. Yukarıdaki verilere göre araştırma sorusu 3 cevaplandırılmıştır. 2016-2022 yılları arasında Türkiye’de hayatta kalma

oranı en fazla olan üç girişim türü sırasıyla limited şirketi, anonim şirket ve gerçek kişi ticari işletmeleridir.

Türkiye’de 2010 yılından itibaren TOBB tarafından kurulan kapanan şirket istatistikleri aylık olarak yayınlanmaktadır. Bu istatistikler arasında kurulan ve kapanan şirketlerin iktisadi faaliyetlere (sektörlere) göre dağılımı NACE Rev. 2 sınıflandırmasına göre hazırlanmaktadır. Tablo 4’te NACE Rev 2. sektörlerin kodları ve iktisadi faaliyetleri listelenmiştir.

Tablo 4. NACE Rev 2. Sektörler (İktisadi Faaliyetler)

Kod	İktisadi Faaliyet
A	Tarım, Ormanlık ve Balıkçılık
B	Madencilik ve Taş Ocaklığı
C	İmalat
D	Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtım
E	Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri
F	İnşaat
G	Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı
H	Ulaştırma ve Depolama
I	Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri
J	Bilgi ve İletişim
K	Finans ve Sigorta Faaliyetleri
L	Gayrimenkul Faaliyetleri
M	Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler
N	İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri
O	Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik
P	Eğitim
Q	İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri
R	Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence ve Spor
S	Diğer Hizmet Faaliyetleri
T	Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri; Hane Halkları Tarafından Kendi Kullanımlarına Yönelik Olarak Ayrım Yapılmamış Mal ve Hizmet Üretim Faaliyetleri
U	Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri

Kaynak: NACE Rev.2 İktisadi Faaliyet Listesi (Perani ve Cirillo, 2015).

Tablo 4’te sektörlerin isimleri ve harf kodları bir arada verilmiştir. NACE Rev.2 sektörler düzeyinde 2016-2022 yılları arasında yeni girişim istatistikleri Tablo 5’te sunulmuştur. Tablo 5 ve sonraki tablolarda sektör verilerini sunarken sektörlerin isimleri yerine harf kodları kullanılmıştır. O harfi ile kodlanmış “Kamu Yönetimi ve Savunma;

Zorunlu Sosyal Güvenlik” sektörü ticari girişimler boyutunda olmadığı için verilere katılmamıştır.

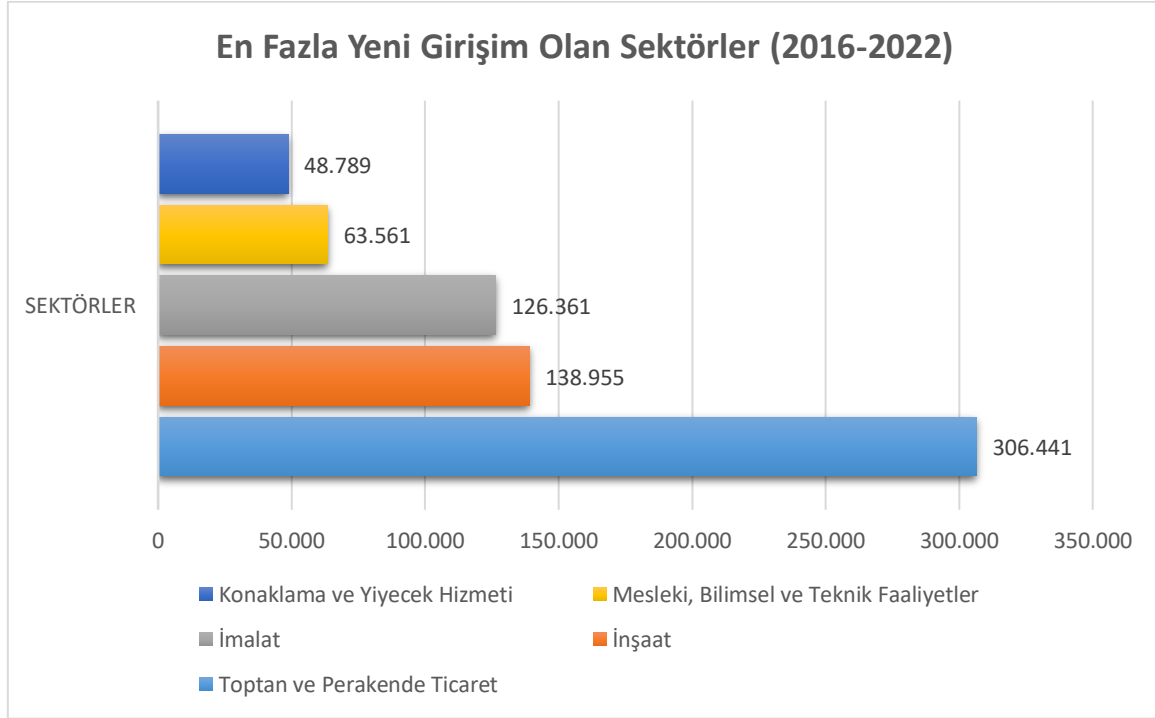
Tablo 5. 2016-2022 NACE Rev.2 Sektörler Düzeyinde Kurulan Girişim Sayıları

Kod	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Toplam
A	1.375	1.412	1.460	1.529	2.313	2.393	2.168	12.650
B	480	556	708	643	721	722	841	4.671
C	13.350	15.497	15.426	16.332	19.804	21.560	24.492	126.361
D	1.529	808	690	628	743	577	1.685	6.660
E	259	331	407	382	421	494	510	2.804
F	23.414	24.942	17.882	11.515	19.697	19.210	22.295	138.955
G	32.480	37.101	41.981	39.265	48.524	48.343	58.747	306.441
H	3.955	5.060	5.844	4.637	5.144	5.709	7.590	37.939
I	6.021	6.579	7.417	7.744	6.419	6.388	8.221	48.789
J	2.826	3.125	3.569	3.912	4.888	5.730	7.335	31.385
K	1.063	1.148	1.168	993	1.018	1.083	1.446	7.919
L	2.248	2.349	2.897	2.643	3.014	4.179	5.244	22.574
M	7.350	8.377	8.408	7.335	9.645	10.088	12.358	63.561
N	3.733	4.593	5.210	4.877	4.236	4.443	6.970	34.062
P	2.528	2.296	2.412	2.220	2.095	1.994	2.364	15.909
Q	1.397	1.941	3.418	2.878	3.126	3.675	4.129	20.564
R	701	716	733	803	733	712	897	5.295
S	866	1.058	1.206	1.248	1.166	1.280	1.897	8.721
T	0	0	0	1	1	0	1	3
U	0	0	0	0	1	4	1	6

Kaynak: TOBB, (2023). Kurulan, kapanan şirket istatistikleri (2016-2022) TÜİK, (2023)

Tablo 5’te 2016-2022 yılları arasında Türkiye’de NACE Rev.2 sektörler düzeyinde kurulan girişim sayıları sunulmuştur. Harf kodlarının karşısında, her yıl o sektörde açılan girişim sayıları verilmiştir. Tablo 5’e göre tüm sektörlerde yeni girişimler kurulmuştur. Tablo 5’in daha net anlaşılabilmesi için en çok ve en az tercih edilen sektörler belirlenmiştir. “T” harfi ile kodlanmış hane halklarının işverenler olarak faaliyetleri; hane halkları tarafından kendi kullanımlarına yönelik olarak ayırım yapılmamış mal ve hizmet üretim faaliyetleri ve “U” harfi ile kodlanmış uluslararası örgütler ve temsilciliklerinin faaliyetleri en az tercih edilen sektörler olmuştur. 2016-2022 yılları arasında girişimcilerin en çok tercih ettiği sektörler sırasıyla “G” harfiyle kodlanmış toptan ve perakende ticaret sektörü, “F” harfiyle kodlanmış inşaat sektörü ve “C” harfiyle kodlanmış imalat sektörü olmuştur.

Tablo 5’ten yararlanılarak en çok yeni girişim kurulan beş sektör belirlenmiş ve aşağıdaki Şekil 1’de sunulmuştur.

Şekil 1. 2016-2022 Yılları Arasında Türkiye’deki Girişimcilerin En Çok Tercih Ettiği Sektörler

Kaynak: TOBB, (2023). Kurulan, kapanan şirket istatistikleri (2016-2022) TÜİK, (2023)

Tablo 5 ve Şekil 1, Araştırma sorusu 4’ü cevaplandırmaktadır. Araştırma Sorusu 4: 2016-2022 yılları arasında Türkiye’deki girişimcilerin en çok tercih ettiği beş ekonomik faaliyet alanı (sektör) hangileridir?

Türkiye’de 2016-2022 yılları arasında girişimcilerin en çok tercih ettiği sektör 306.441 adetle toptan ve perakende ticaret sektörü olmuştur. 2016-2022 yılları arasında her yıl en fazla girişim sayısı toptan ve perakende ticaret sektöründe görülmektedir. Onu sırasıyla 138.955 adetle inşaat sektörü, 126.361 adetle imalat sektörü, 63.561 adetle mesleki,

bilimsel ve teknik faaliyetler sektörü ve 48.789 adetle konaklama ve yiyecek hizmeti sektörü takip etmektedir.

Girişimlerin hayatta kalma oranlarını sektörler bazında saptayabilmek için TOBB tarafından yayınlanan “Kurulan Kapatılan Şirket İstatistikleri” incelenmiş, 2016-2022 arası veriler toplanıp tablo haline getirilmiştir. Tablo 6’da NACE Rev.2 sektörler düzeyinde 2016-2022 yılları arasında kapatılan girişim istatistikleri sunulmuştur.

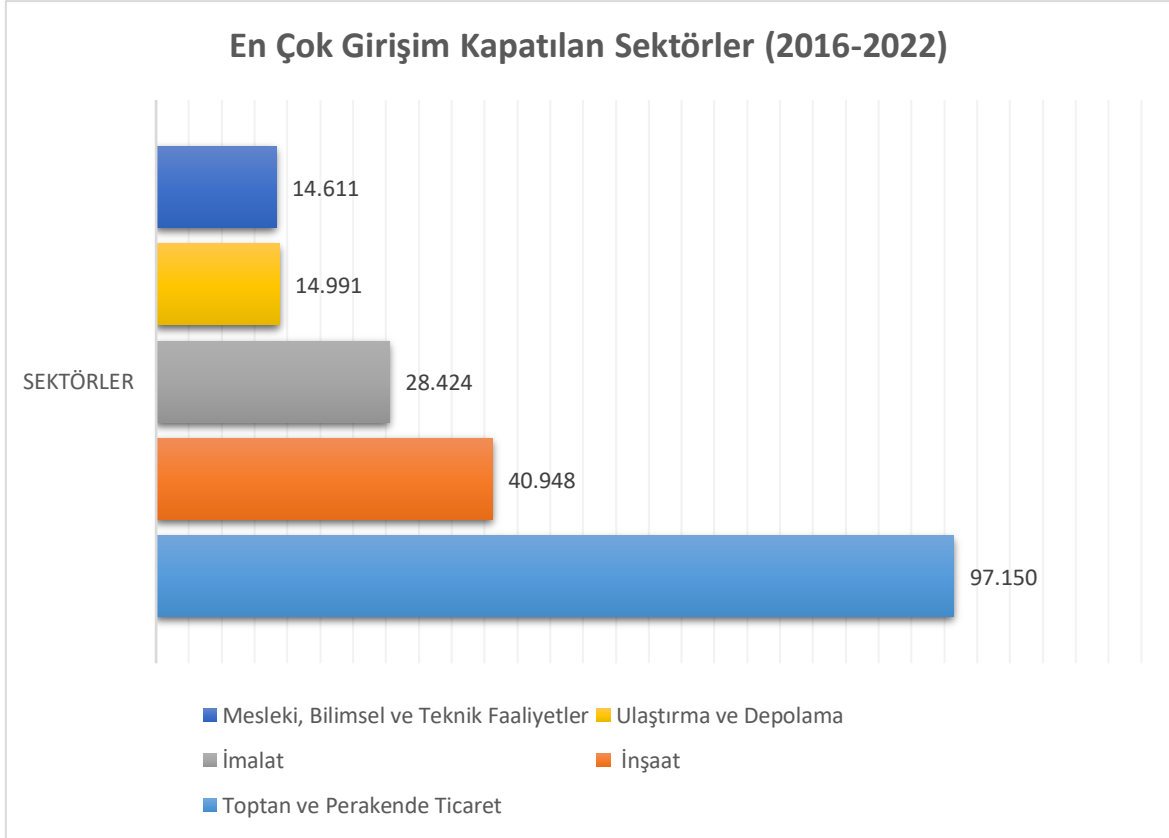
Tablo 6. 2016-2022 Yılları Arasında Sektörler Bazında Kapatılan Girişim İstatistikleri

Kod	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Toplam
A	590	562	425	372	424	484	598	3.455
B	101	100	88	84	131	145	178	827
C	3.562	3.637	3.096	3.227	4.454	4.452	5.996	28.424
D	338	567	683	609	560	506	412	3.675
E	51	41	41	57	80	79	116	465
F	4.149	5.418	5.750	6.209	6.208	6.117	7.097	40.948
G	12.424	12.419	12.538	12.481	14.976	14.427	17.885	97.150
H	1.348	1.787	1.862	2.081	3.073	2.230	2.610	14.991
I	1.800	1.736	1.770	1.749	2.434	2.060	2.511	14.060
J	724	818	825	881	1.032	1.014	1.468	6.762
K	441	429	404	362	358	374	420	2.788
L	679	667	719	735	1.080	987	1.125	5.992
M	1.615	1.966	1.931	1.871	2.227	2.293	2.708	14.611
N	656	863	806	806	1.008	996	1.602	6.737
P	1.134	617	546	493	567	605	781	4.743
Q	376	425	437	423	580	727	952	3.920
R	235	284	241	215	302	343	348	1.968
S	383	338	366	396	515	458	575	3031
T	4	0	1	0	6	4	2	17
U	1	0	3	4	10	6	16	40

Kaynak: TOBB, (2023). Kurulan, kapanan şirket istatistikleri (2016-2022) TÜİK, (2023)

Tablo 6’da 2016-2022 yılları arasında kapatılan girişim sayıları verilmiştir. En az kapatılan sayısı hane halklarının işverenler olarak faaliyetleri; hane halkları tarafından kendi kullanımlarına yönelik olarak ayırım yapılmamış mal ve hizmet üretim faaliyetleri ve

uluslararası örgütler ve temsilciliklerinin faaliyetleri sektörlerindedir. Ancak bu sektörlerde kurulan yeni girişim sayısı, kapatılan girişim sayısından azdır. Bu sektörlerde on yıllık dönemde kurulan girişim sayısı kapatılan girişim sayısından az olduğu için hayatta kalma oranları kısmında hesaplamalara dahil edilmemiştir. Tablo 6’da görülen verilerden faydalanılarak en çok girişim kapatılan beş sektör belirlenmiş ve aşağıdaki Şekil 2’de sunulmuştur.

Şekil 2. 2016-2022 Yılları Arasında Türkiye’de En Çok Girişim Kapatılan Sektörler

Kaynak: TOBB, (2023). Kurulan, kapanan şirket istatistikleri (2016-2022) TÜİK, (2023)

Araştırma Sorusu 5: 2016-2022 yılları arasında Türkiye’de en fazla girişimin kapatıldığı beş sektör hangileridir?

Tablo 6 ve Şekil 2, Araştırma sorusu 5’i cevaplandırmıştır. 2016-2022 yılları arasında en fazla girişimin kapatıldığı sektör 97.150 adetle toptan ve perakende ticaret sektörü olmuştur. Onu sırasıyla 40.948 adetle inşaat sektörü, 28.424 adetle imalat sektörü, 14.991 adetle ulaştırma ve depolama sektörü ve 14.611 adetle mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektörü takip etmiştir. Bu sektörlerdeki toplam girişim sayısının fazla oluşu, kapatılan girişim sayısının da fazla çıkışının sebebi olabilir. Bu durumun daha net anlaşılabilmesi amacıyla, TÜİK’in ve TOBB’un yayınladığı verilerden faydalanılarak tüm sektörlerdeki toplam girişim sayılarının on yıllık ortalamaları ile kapatılan girişim sayılarının

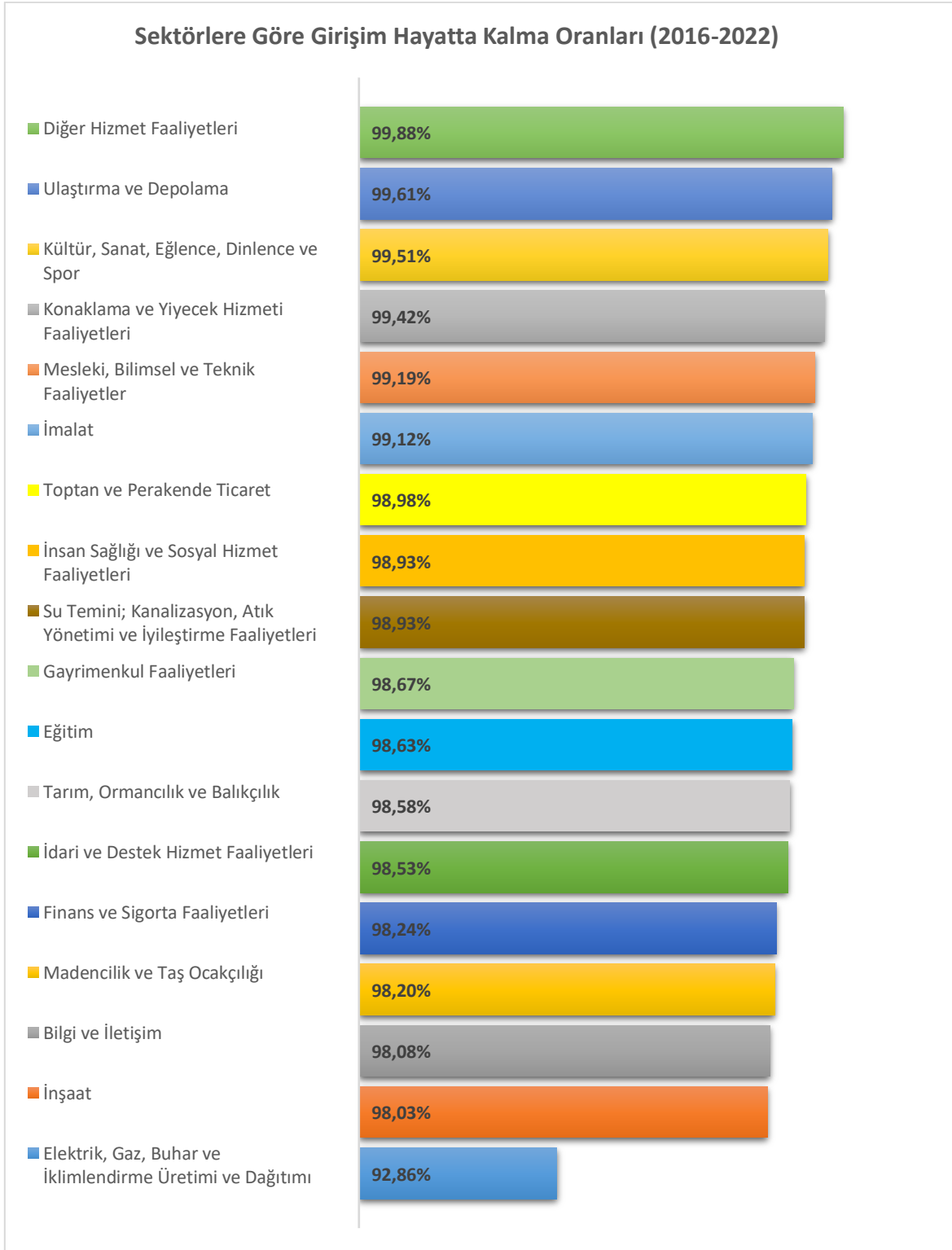
yedi yıllık ortalamaları hesaplanmıştır. Bu ortalamaların birbirine oranları hesaplanarak ortalama kapanma oranı ve hayatta kalma oranları hesaplanarak Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7. Tüm sektörlerde ortalama girişim kapanma ve hayatta kalma oranları

	Sektördeki Toplam Girişim Sayısının Yedi Yıllık Ortalaması	Yedi Yıllık Ortalama Kapanan Girişim Sayısı	Ortalama Kapanma Oranı	Ortalama Hayatta Kalma Oranı
A	34.724	493	%1,42	%98,58
B	6.556	118	%1,80	%98,20
C	459.286	4.060	%0,88	%99,12
D	7.439	525	%7,14	%92,86
E	6.148	66	%1,07	%98,93
F	296.225	5.849	%1,97	%98,03
G	1.354.257	13.879	%1,02	%98,98
H	542.120	2.142	%0,39	%99,61
I	342.800	2.009	%0,58	%99,42
J	50.348	966	%1,92	%98,08
K	22.665	398	%1,76	%98,24
L	64.379	856	%1,33	%98,67
M	258.175	2.087	%0,81	%99,19
N	70.398	962	%1,47	%98,53
P	28.757	678	%1,37	%98,63
Q	52.124	560	%1,07	%98,93
R	57.101	281	%0,49	%99,51
S	359.568	433	%0,12	%99,88

Kaynak: TOBB, (2023). Kurulan, kapanan şirket istatistikleri (2016-2022) TÜİK, (2023)

Tablo 7’de tüm sektörlerde 2016-2022 yılları arası kapanma ve hayatta kalma oranları verilmiştir. Sektörler arasında çok büyük farklar olmasa da bazı sektörlerde kapanma oranı daha düşük çıkmıştır. Örneğin bilgi ve iletişim sektöründeki her 10.000 girişimden yılda 192’si kapanmış, 9.808 adeti ise hayatta kalmıştır. Tablo 7’den elde edilen veriler ile tüm sektörlerde hayatta kalma oranları sıralandırılarak aşağıdaki Şekil 3 hazırlanmıştır.

Şekil 3. 2016-2022 Sektörlere Göre Girişim Hayatta Kalma Oranları

Kaynak: TOBB, (2023). Kurulan, kapanan şirket istatistikleri (2016-2022) TÜİK, (2023)

Şekil 3 ve Tablo 7, Araştırma Sorusu 6'yı cevaplandırmıştır. Araştırma sorusu 6'da 2016-2022 yılları arasında Türkiye'deki girişimlerin hayatta kalma oranı en fazla olan beş

sektör sorulmuştur. Girişimlerin hayatta kalma oranının en yüksek olduğu sektör diğer hizmet faaliyetleri sektörüdür. Bu sektör üyelik kuruluşlarının faaliyetlerini, bilgisayarların, kişisel ve ev eşyalarının onarımını ve sınıflandırmanın başka yerlerinde yer almayan çeşitli kişisel hizmet faaliyetlerini içermektedir (Eurostat, 2008, s. 306). Bu sektörü sırasıyla ulaştırma ve depolama, kültür, sanat, eğlence, dinlence ve spor, konaklama ve yiyecek hizmeti, mesleki bilimsel ve teknik faaliyetler sektörleri takip etmiştir. Bu sektörlerde faaliyet gösteren girişimlerin hayatta kalma oranları yüksek olarak görünmektedir. Diğer hizmet faaliyetleri sektöründe girişimlerin hayatta kalma oranı %99,88 çıkmıştır. Bu sektörde toplam girişim sayısı on yılın ortalamasına göre 359.568'tür ve yılda ortalama 433 girişim kapanmıştır. Her 10.000 işletmeden yılda ortalama 9 adedi kapanmıştır.

Şekil 3 ve Tablo 7, aynı zamanda Araştırma Sorusu 7'yi de cevaplandırmaktadır. Araştırma sorusu 7, "2016-2022 yılları arasında Türkiye'deki girişimlerin hayatta kalma oranının en düşük olduğu beş sektör hangileridir?" ifadesiyle oluşturulmuştur.

Hayatta kalma oranının en düşük olduğu sektör elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörüdür. Bu sektörü sırasıyla inşaat, bilgi ve iletişim, madencilik ve taş ocakçılığı, finans ve sigorta sektörleri takip etmektedir. Bu sektörlerde faaliyet gösteren girişimlerin hayatta kalma oranları diğer sektörlerle göre daha düşük görünmektedir. Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektöründe, girişimlerin hayatta kalma oranı %92,86 çıkmıştır. Bu sektörde toplam girişim sayısı yedi yılın ortalamasına göre 7.439'dur ve yılda ortalama 525 girişim kapanmıştır. Her 1.000 işletmeden yılda ortalama 71 adedi kapanmıştır.

5. Sonuç ve Tartışma

Gün geçtikçe şiddeti artan ve karmaşıklaşan rekabet ortamında girişimciler birçok tercih yapma durumu ile karşı karşıya kalır. Yaptıkları bu tercihler girişimleri için çeşitli avantaj ve dezavantajlar sunar. Bu avantaj ve dezavantajlar, girişimci veya yöneticilerin tepkileri ile girişimin başarı düzeyini olumlu veya olumsuz yönde etkiler. Bu çalışmada girişimlerin başarısını etkileyecek bazı tercihlerin, işletme başarı kriterlerinden biri olan hayatta kalmaya etkileri saptanmaya çalışılmıştır. Bu amaç doğrultusunda 2016-2022 yılları arasında sektörler bazında kurulan ve kapanan girişim istatistikleri kullanılarak bulgulara ulaşılmıştır.

Çalışmanın bulgularına göre girişimlerin hayatta kalma oranları sektör bazında değişiklik göstermektedir. Bazı sektörlerde hayatta kalma oranları diğerlerine göre yüksek çıkarken bazı sektörlerinki de diğerlerine göre düşük çıkmaktadır. Bu sonuç Audretsch ve diğerlerinin (1999) çalışmasının sonuçları ile örtüşmektedir ve bulgular, çalışmanın bulgularını desteklemektedir.

Girişimlerin hayatta kalma oranının en yüksek olduğu sektörün diğer hizmet faaliyetleri sektörü, en düşük olduğu sektörün ise elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü olduğu saptanmıştır. Bu iki sektördeki işletmelerin hayatta kalma oranları arasında ciddi oranda fark vardır. Bu sonuç, sektörlerin sunduğu fırsat ve tehditlerin

farkından kaynaklanabilir. Bu bulgulara dayanarak girişimcilerin yeni girişimler kurarken sektör bazında daha ayrıntılı incelemeler yaparak girişimlerinin başarı ihtimalini arttırmasının mümkün olduğu söylenebilir. Bu noktada akademisyenlerin, meslek odalarının, girişimciliği destekleyen kurumların sektörlerle ilgili daha fazla bilgiyi kamuoyuna sunmaları, girişimcilerin doğru bilgilere ulaşmasını sağlayacaktır. Doğru bilgiler de girişimcilik sürecinin olumlu desteklenmesini sağlayacaktır.

Rekabetin daha az olduğu sektörler genellikle girişimcilerin daha az tehdit ve risklerle karşılaştığı sektörlerdir. Çalışmanın sonuçlarına göre hayatta kalma oranlarının en yüksek olduğu iki sektör, az giriş yapılan sektörlerdendir. Mata ve diğerleri (1995), çalışmalarının sonucunda, yeni girişimlerin, büyüyen sektörleri veya çok az giriş yapılan sektörleri tercih etmeleri durumunda, hayatta kalma olasılıklarının daha yüksek olduğunu ileri sürmüşlerdir. Bu çalışmada da benzer bulgular elde edilmiştir ve çalışmanın sonucu Mata ve diğerlerinin (1995) sonucunu desteklemektedir.

Çalışmada girişimcilerin tercih ettiği hukuki yapılarına göre işletme türlerinin, girişimlerin hayatta kalma oranı ile ilişkisi de incelenmiştir. Bulgulara göre, hayatta kalma oranı en yüksek çıkan girişim türleri limited şirketi ve anonim şirkettir. Bu girişim türleri sermaye şirketleridir. Sermaye şirketlerinde yöneticinin, kendi malını değil, ayrı bir kişilik (tüzel kişilik) olan şirketin malını yöneten bir profesyonel olduğu varsayılır (Battal ve Erdoğan, 2011, s. 9). Bu durum, girişimci ve yöneticilerin daha dikkatli ve bilinçli davranışlar sergilemesine neden olabilir. Kurumsal yapıya uygun olan sermaye şirketleri, şahıs işletmelerine göre farklı sorumluluk ve sahiplik düzeylerine sahiptir. Sermaye şirketlerinin hayatta kalma oranlarının daha yüksek oluşu bu ve başka birçok nedene dayanabilir. Bu nedenlerin araştırılması ile girişimcilik ve işletme yönetimi ile ilgili birçok farklı sonuca ulaşılabilir.

Ekonominin itici gücü olan girişimlerin yalnızca kurulması değil, aynı zamanda hayatını devam ettirmesi, sosyal, ekonomik görev ve sorumluluklarını yerine getirmesi açısından önem arz etmektedir. Bu açıdan, girişimlerin hayatta kalmasını etkileyebilecek tüm etkenlerin araştırılması gerekmektedir. Bu çalışmada girişimlerin hayatta kalma oranları sektör ve girişim türü bağlamında incelenmiştir. Bu incelemenin, gelişmiş, gelişmekte olan ve gelişmemiş ekonomiler düzeyinde karşılaştırmalı olarak yapılması, gelecek dönemlerde yapılacak girişimcilik faaliyetleri için önemli bir kaynak sağlayabilir. Özellikle kuruluşundan itibaren örnekleme göre hesap edilecek sayıda girişimin takibinin yapılacağı çalışmalar, girişimlerde hayatta kalma ile ilgili birçok bulgu elde edilmesini sağlayabilir.

Kaynakça

Agarwal, R., & Audretsch, D. B. (2001). Does entry size matter? The impact of the life cycle and technology on firm survival. *The Journal of Industrial Economics*, 49(1), 21-43. <https://doi.org/10.1111/1467-6451.00136>

- Alvarez, C., Urbano, D., Coduras, A. & Ruiz-Navarro, J. (2011). Environmental conditions and entrepreneurial activity: a regional comparison in Spain, *Journal of Small Business and Enterprise Development*, 18(1), 120-140. <https://doi.org/10.1108/14626001111106460>
- Audretsch, D. B. (1991). New-firm survival and the technological regime. *The review of Economics and Statistics*, 441-450. Erişim Adresi: <https://www.jstor.org/stable/pdf/2109568.pdf>
- Audretsch, D. B., & Mahmood, T. (1995). New firm survival: new results using a hazard function. *The review of economics and statistics*, 97-103. Erişim Adresi: <https://www.jstor.org/stable/pdf/2109995.pdf>
- Audretsch, D. B. & Thurik, A. R. (Eds.). (1999). *Innovation, industry evolution and employment*. Cambridge University Press. Erişim Adresi: <https://www.econstor.eu/bitstream/10419/85537/1/99068.pdf>
- Battal, A., & Erdoğmuş, N. (2011). Hukuki yolun yolsuzluğa alet edilmesine örnek: Sorumluluktan kaçmak için sermaye şirketi kurmayı tercih etmek. *İş Ahlakı Dergisi*, 4(1), 7-18. Erişim Adresi: <https://isahlakidergisi.com/content/6-sayilar/7-4-cilt-1-sayi/m0034/battal.pdf>
- Caliendo, M., Fossen, F., & Kritikos, A. (2010). The impact of risk attitudes on entrepreneurial survival. *Journal of Economic Behavior & Organization*, 76(1), 45-63. <https://doi.org/10.1016/j.jebo.2010.02.012>
- Cooper, A. C., Gimeno-Gascon, F. J. ve Woo, C. Y. (1994). Initial human and financial capital as predictors of new venture performance. *Journal of business venturing*, 9(5), 371-395. [https://doi.org/10.1016/0883-9026\(94\)90013-2](https://doi.org/10.1016/0883-9026(94)90013-2)
- Çubukçu, M. (2023). Asırlık işletmelerin uzun ömürlüğüne dair bir araştırma. *International Journal of Management and Administration*, 7 (13) , 1-20 . DOI: 10.29064/ijma.1149867
- Eurostat (2008). NACE Rev. 2. Statistical classification of economic activities in the European Community. Eurostat Methodologies and Working papers. Luxembourg: European Commission. Erişim Adresi: <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/5902521/KS-RA-07-015-EN.PDF>
- Fayganoğlu, P. (2019). Örtük bilgi ve örtük bilgi paylaşımının örgütler için yenilikçilik ve hayatta kalma açısından önemi. *Journal of International Social Research*, 12(63), 1068-1074 <http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2019.3298>
- Ghalayini, A.M. & Noble, J.S. (1996). The Changing Basis of Performance Measurement, *International Journal of Operations & Production Management*, Vol. 16 (8), 63-80. <https://doi.org/10.1108/01443579610125787>

- Globerman, S., Shapiro, D., & Vining, A. (2005). Clusters and intercluster spillovers: their influence on the growth and survival of Canadian information technology firms. *Industrial and Corporate Change*, 14 (1), 27-60. <https://doi.org/10.1093/icc/dth043>
- Honig, B. (1998). What determines success? Examining the human, financial, and social capital of jamaican microentrepreneurs. *Journal of business venturing*, 13(5), 371-394. [https://doi.org/10.1016/S0883-9026\(97\)00036-0](https://doi.org/10.1016/S0883-9026(97)00036-0)
- Holtz-Eakin, D., Joulfaian, D., & Rosen, H. S. (1994). Sticking it out: Entrepreneurial survival and liquidity constraints. *Journal of Political economy*, 102(1), 53-75. <https://doi.org/10.1086/261921>
- Huggins, R., Prokop, D., & Thompson, P. (2017). Entrepreneurship and the determinants of firm survival within regions: human capital, growth motivation and locational conditions. *Entrepreneurship & Regional Development*, 29(3-4), 357-389. <https://doi.org/10.1080/08985626.2016.1271830>
- Mata, J., Portugal, P., & Guimaraes, P. (1995). The survival of new plants: Start-up conditions and post-entry evolution. *International Journal of Industrial Organization*, 13(4), 459-481. [https://doi.org/10.1016/0167-7187\(95\)00500-5](https://doi.org/10.1016/0167-7187(95)00500-5)
- Özdevecioğlu, M. & Karaca, M. (2015). Girişimcilik ve Girişimci Kişilik Kavram ve Uygulama. Konya: Eğitim Kitabevi.
- Perani, G., & Cirillo, V. (2015). Matching industry classifications. A method for converting Nace Rev. 2 to Nace Rev. 1. WP-EMS Working Papers Series in Economics, Mathematics and Statistics.
- Perren, L. (2000). Factors in the growth of micro-enterprises (part 2): exploring the implications, *Journal of Small Business and Enterprise Development*, Vol. 7 No. 1, pp. 58-68. <https://doi.org/10.1108/EUM0000000006805>
- Schnabl, E., & Zenker, A. (2013). Statistical classification of knowledge-intensive business services (KIBS) with NACE Rev. 2 (Vol. 25). Karlsruhe: Fraunhofer ISI.
- Stivers, B. P., Covin, T. J., Hall, N. G., & Smalt, S. W. (1998). How nonfinancial performance measures are used. *strategic finance*, 79(8), 44. Erişim Adresi: <https://www.proquest.com/docview/229751491?pq-origsite=gscholar&fromopenview=true>
- Sungur, O. (2014). İşletme kuluçkalarında firmalar arası ağbağlaşma faaliyetlerinin yeni kurulan firmaların hayatta kalabilirliği üzerine etkisi. *Ege Academic Review*, 14(2). Erişim Adresi: <https://web.p.ebscohost.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=0&sid=74fe3f04-e679-473b-b829-7cec53da8bb5%40redis>

- Terzibaş, A., Kavcar, B., & Mutlu, H. T. (2023) İşletme Başarısında Girişimcinin Bireysel Kaynakları. İksad Yayınevi. Erişim Adresi: <https://iksadyayinevi.com/wp-content/uploads/2023/03/ISLETME-BASARISINDA-GIRISIMCININ-BIREYSEL-KAYNAKLARI.pdf>
- Ticaret Bakanlığı, (2023). Ticari işletmeler, ticaret şirketleri ve ticaret sicili uygulamaları hakkında bilgiler. Erişim Adresi: <https://ticaret.gov.tr/ic-ticaret/sirketler/sirket-bilgiler> Erişim tarihi: 21.05.2023
- TOBB, (2023). Kurulan, Kapanan Şirket İstatistikleri. Erişim Adresi: <https://www.tobb.org.tr/BilgiErisimMudurlugu/Sayfalar/KurulanKapananSirketistatistikleri.php> Erişim Tarihi: 10.04.2023
- TÜİK, (2023). Türkiye Geneli NACE Rev. 2 Sektör Bazında Toplam Girişim Sayıları. Erişim adresi: <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=145&locale=tr> Erişim tarihi: 20.05.2023
- Vedula, S., & Kim, P. H. (2019). Gimme shelter or fade away: The impact of regional entrepreneurial ecosystem quality on venture survival. *Industrial and Corporate Change*, 28(4), 827-854. <https://doi.org/10.1093/icc/dtz032>
- Venkatraman, N., & Ramanujam, V. (1986). Measurement of business performance in strategy research: A comparison of approaches. *Academy of management review*, 11(4), 801-814. <https://doi.org/10.5465/amr.1986.4283976>